

21. 2. 2024

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Novela zákoníku práce: Nepřetržitý odpočinek

V posledním čtvrtletí loňského roku nabyla účinnosti dlouho očekávaná novela zákoníku práce, která přinesla mnoho významných změn na poli pracovněprávních vztahů. Novelizovaných oblastí, kterých se novela dotkla, je mnoho, například rozšíření informační povinnosti vůči zaměstnancům, nová práva pečujících zaměstnanců a další.

V naší dvoudílné sérii článků, které naleznete na odkaze [zde](#) a [zde](#), jsme všechny novelizované oblasti stručně představili. V rámci naší tematické navazující série jsme se pak každé oblasti věnovali zvlášť, a v tomto, již posledním, článku se zaměříme na dvě zbývající – nepřetržitý odpočinek v týdnu a zákonnou terminologii odpočinku mezi dvěma směnami.

Nad rámec povinné transpozice směrnic Evropské unie, či reakce na požadavky dosavadní praxe, novela zohlednila judikaturní závěry SDEU týkající se nepřetržitého odpočinku v týdnu a současně upravila dosavadní zákonnou terminologii odpočinku mezi dvěma směnami. Právě na oba tyto instituty odpočinků se zaměříme v dnešním, a zároveň posledním, článku naší tematické série.

Nepřetržitý denní odpočinek

Novela v první řadě mění dosavadní terminologii, kdy původní „odpočinek mezi dvěma směnami“ je nahrazen spojením „nepřetržitý denní odpočinek“. Jak totiž vyplývá z požadavku evropské směrnice, rozhodujícím kritériem pro poskytování tohoto nepřetržitého odpočinku je cyklus 24 hodin po sobě jdoucích, nikoli tak celková doba mezi koncem jedné směny a začátkem směny následující.

Nepřetržitý denní odpočinek musí zaměstnavatelé nově poskytnout v délce trvání alespoň 11 hodin během 24 hodin po sobě jdoucích, mladistvému pak v trvání nejméně 12 hodin. K jeho poskytnutí bude zaměstnavatel povinen i ve dnech, kdy byla zaměstnanci určena pouze práce přesčas.

Významnou úpravu z hlediska BOZP pak představuje povinnost zaměstnavatele nepřetržitý denní odpočinek zaměstnanci reálně poskytnout, nikoliv pouze rozvrhnout, jak zněl tento požadavek před novelou.

Nepřetržitý odpočinek v týdnu

K úpravě došlo také ohledně nepřetržitého odpočinku v týdnu, a to v reakci na rozsudek SDEU ve věci C-477/21 (MÁV-START) ze dne 2. 3. 2023, ve kterém byly formulovány zásadní závěry týkající se poskytování nepřetržitého odpočinku v týdnu a nepřetržitého denního odpočinku zaměstnancům.

Dle výše zmíněného rozsudku došlo k chybné transpozici směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/88/ES ze dne 4. listopadu 2003 o některých aspektech úpravy pracovní doby. Dosavadní praxe a výklad totiž ukázaly, že ze strany českých zákonodárců byla stanovena delší doba týdenního odpočinku, tj. v délce 35 hodin, do níž chybně zahrnuli i 11 hodin z nepřetržitého denního odpočinku (dříve odpočinku mezi směnami). V praxi to pak vedlo k závěru, že zaměstnanci měl být poskytován týdenní odpočinek v délce 35 hodin, a navíc ještě denní odpočinek v délce 11 hodin, tedy, že celkově měl mít zaměstnanec nárok na 46 hodin týdenního odpočinku.

Dle novelizovaného znění, které nabylo účinnosti ke dni 1. 1. 2024, se rozsah nepřetržitého odpočinku v týdnu zkracuje na 24 hodin, přičemž je nutné k němu následně přičíst 11 hodin nepřetržitého denního odpočinku. Dosavadní právní úprava odpočinku v délce 35 hodin tak fakticky zůstala zachována.

Pravidla pro technologické procesy a provoz v zemědělství

Novela také stanoví některá zvláštní pravidla pro technologické procesy a provoz v zemědělství, kdy je za určitých okolností a za splnění daných podmínek možné dobu nepřetržitého odpočinku v týdnu zkrátit. U technologických procesů, které nemohou být přerušeny, může zaměstnavatel zkrátit nepřetržitý odpočinek v týdnu pouze tak, aby délka jeho trvání činila nejméně 24 hodin.

V zemědělství je možné dohodnout zkrácení nepřetržitého odpočinku v týdnu za podmínky, že doba, o kterou se zkrátí, nesmí být poskytnuta samostatně, ale jen s jiným nepřetržitým odpočinkem v týdnu tak, aby zaměstnanci byl poskytnut nepřetržitý odpočinek v týdnu za období (i) 3 týdnů v délce alespoň 105 hodin, nebo (ii) 6 týdnů v délce alespoň 210 hodin při sezónních pracích.

Jak na to v praxi?

Vzhledem k tomu, že uvedené úpravy v oblasti odpočinků nebyly učiněny v důsledku novelizace v pravém slova smyslu, nýbrž za účelem nápravy chybné transpozice evropské směrnice, měli by zaměstnavatelé bez zbytečného prodlení reagovat a poskytovat doby odpočinku v souladu s uvedeným výkladem. Jedině tak je možné se účinně vyhnout případným kontrolám ze strany správních orgánů.

Zásadním tématem je pak, ač novelizací nedotčená, evidence pracovní doby, plánování směn a obecně dohled nad dodržováním pravidel ve vztahu k pracovní době zaměstnance.

Závěr

Úpravy podmínek pro poskytování nepřetržitého denního odpočinku a nepřetržitého odpočinku v týdnu jsou zásadní zejména pro zaměstnance pracující ve směnných provozech. Jejich zaměstnavatelé musí dbát zejména o to, aby zaměstnancům nebyl odpočinek jen rozvrhnut, ale aby došlo k jeho skutečnému čerpání.

Současně musí zaměstnavatelé upravit dosavadní postup poskytování obou druhů odpočinků, a to tak, že pokud zaměstnanci vznikne právo čerpat jak nepřetržitý denní odpočinek, tak i nepřetržitý odpočinek v týdnu, měly by mu být oba tyto odpočinky řádně poskytnuty, s tím, že nejprve dojde k čerpání práva denního odpočinku a až poté práva minimální týdenní doby odpočinku.

Mgr. Kateřina Lansdorfová,
advokátní koncipientka

Mgr. Radim Šulc,
advokátní koncipient

Ráchel Kouklíková,
právní asistentka

Mgr. Jakub Málek,
managing partner

[PEYTON legal advokátní kancelář s.r.o.](#)

Futurama Business Park
Sokolovská 668/136d
186 00 Praha 8 - Karlín

Tel.: +420 227 629 700

E-mail: info@plegal.cz

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)
- [Jak fungují plánovací smlouvy v reálných situacích \(2. díl\)](#)

- [Nejvyšší soud a forma smlouvy o smlouvě budoucí: krok zpět v ochraně právní jistoty?](#)
- [„Za každou kauzou je živý příběh“](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Spoluvlastnictví a správa společné věci](#)